

SEMINARI SIROCCO – IULA-UPF (10a sessió presencial)

Tema analitzat: La pronúncia de la ela geminada Acta núm. 9

Data de la reunió: 20/12/2011

Horari: 15:30 h - 17:00 h

Lloc: Campus de la Comunicació (UPF), despatx 53.216

Assistents: Oriol Camps, Joan Costa, Ester Pedreño i Lluís de Yzaguirre

Excusen la seva absència: Marga Hervàs

Ordre del dia:

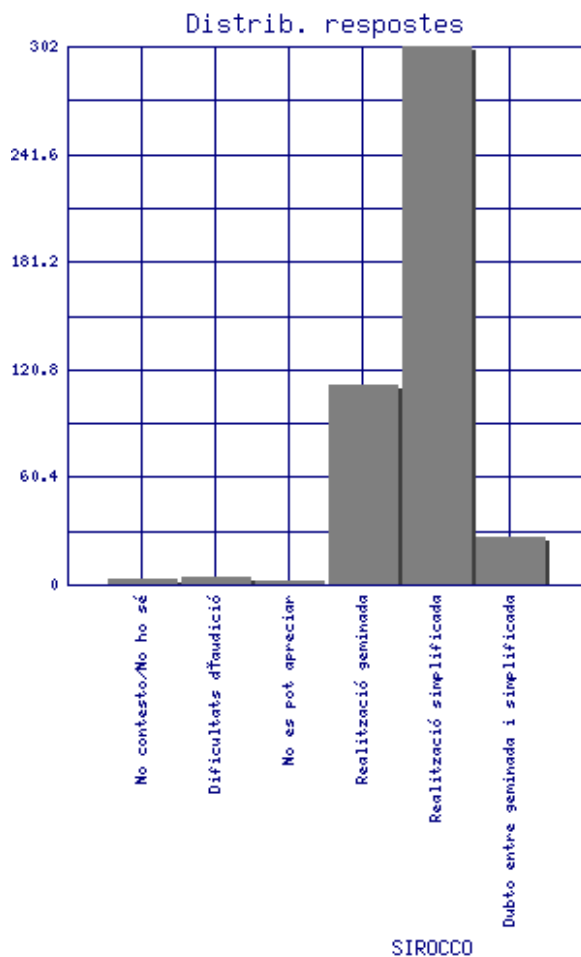
- 1. Presentació del tema analitzat**
- 2. Posada en comú de les respostes de l'enquesta**
- 3. Valoracions sobre el tema analitzat**
- 4. Conclusions**
- 5. Altres qüestions**

1. Presentació del grup analitzat

En aquest seminari del SIROCCO analitzarem la pronúncia de la ela geminada per, després d'escoltar l'enquesta amb cinquanta mostres de paraules que contenen aquesta grafia, mirar d'arribar a algunes conclusions sobre les condicions en què la ela geminada s'ha realitzat plena o simplificada i el seu tractament en els MCO.

2. Posada en comú de les respostes de l'enquesta

Es presenten els resultats de l'enquesta i es comenten aquells mots en què hi ha hagut més acord a l'hora de triar una resposta entre les persones que l'han contestada.

Constatem que les mostres en què surt el doctor Badia i Margarit són les que presenten més sovint la realització plena de la ela geminada (es tracta d'un text llegit), i es comenta que els locutors llegeixen més ràpid que els acadèmics i que seria bo de comparar locutors llegint amb acadèmics comentant.

També es planteja per què la PEOSFIEC només parla de tres casos en què titlla de no recomanable la pronúncia simplificada de la ela geminada (ens referim a les paraules *col·legi*, *novel·la* i *il·lustre*). Vol dir que per a la resta de mots amb ela geminada és admissible la pronúncia simplificada o simplement és que la llista de la Proposta no és exhaustiva?

Com es pot veure a la gràfica, la resposta més concorreguda és la realització simplificada de la ela geminada.

3. Valoracions sobre el tema analitzat

Oriol Camps explica que la política dels responsables lingüístics de la Corporació pel que fa a la pronúncia de la grafia *l·l*, és la simplificació del so, però en el cas de *cel·la* es permet la geminació perquè, si no, la gent no reconeix la paraula.

Lluís de Yzaguirre comenta que en fonètica sintàctica la geminació ens surt de forma natural (el cel les captiva), sense cap esforç, i que si no es geminés en aquests contextos sovint no s'entendria el que es vol dir o el seu significat quedaria ambigu (ex.: l'ofici de lingüista/ l'ofici del lingüista; cal l'anglès / ca l'anglès). S'apunta que aquesta geminació es fa més evident quan es llegeix que no pas quan es parla sense seguir un text escrit i que també hi influeix el tipus de context (més formal = més geminació / més informal = menys geminació).

Es parla de com pot ser de perillós deixar que la gent pronunciï o no la ela geminada segons el seu criteri espontani, perquè donaria lloc a moltes ultracorreccions (*rel·ligió*, *sol·lució*, *rel·lació*, *cel·lebrar*...) com també passa quan es vol diferenciar el parell *v/b*. Lluís de Yzaguirre mostra els exemples de mots escrits erròniament amb ela geminada trobats al Google. Joan Costa diu que aquestes hipercorreccions afecten més l'ortografia que no pas la fonètica.

Oriol Camps diu que des de la Corporació el que no es vol és que cadascú faci la seva perquè es poden fer grans pitafis. Per tant, el criteri a seguir és que no es gemini la ela. Argumenta aquesta postura explicant que per a una persona és molt difícil incorporar un nou so o pronúncia dins el seu repertori i que, per tant, si li demanem que ho faci posem en conflicte la seva ment, de manera que

voldrà utilitzar aquest nou so en qualsevol paraula on hi hagi una *ela*, i és aquí quan surten els disbarats. Però no es tanca a canvis en el futur, encara que creu que han d'arribar amb tranquil·litat (i il·lustra aquesta opinió establint un paral·lelisme amb el cas del mot *cercar*, tot explicant que abans sonava massa literari i ara, amb l'ús que li ha donat la informàtica s'ha popularitzat).

També comenta que en l'esquema psicolingüístic la *l·l* no s'associa a cap so real i es veu com un tret propi del català per aguantar una *ll* etimològica; de fet, explica, el francès i l'anglès tenen *ll* allà on el català té *l·l* (però aquestes dues llengües no tenen *ll* palatal). I recorda que hi van haver moltes opcions gràfiques per representar la *ela* palatal (*yl, lh, ly...*) fins arribar a la *ll* actual, cosa que va obligar a posar el punt enmig de la *l·l*.

Lluís de Yzaguirre no planteja que als mitjans de comunicació oral es restitueixi la *l·l* quan es parla espontàniament, però sí que s'hauria de geminar quan es llegeix, tot i que no sap si és el moment de proposar aquesta restitució, mentre es trobin tantes hipercorreccions. Pensa, però, que els locutors sí que l'haurien de pronunciar geminada, sobretot en programes més exemplars o bé de contingut més elevat, literari, etcètera, encara que això dependrà de quin és el paper que creiem/volem que tinguin els MCO: exemple o reflex. Cal tenir present, a més, que hi ha contextos en què si no es fa la geminació es pot mal interpretar el significat de la frase (ex.: *lendakari* i *il·legal*, *militars* i *il·legítims*, *declari il·legal*) En aquests exemples, sovint es gemina la *i* si no es gemina la *l*, per no caure en ambigüitats.

Comenta que la normalització del català no ha de ser parlar tots com els seminaristes de Vic sinó poder dir aquestes coses, reduir distàncies, i que la gent no s'escandalitzi per aquestes pinzellades de qualitat, perquè, si no, anem en el sentit de l'assimilació al castellà. És per això que el preocupa que no hi hagi data de caducitat per a la versió actual de la PEOSFIEC, en el sentit que no se sap quan es publicaran possibles modificacions (en el cas d'aquest seminari, parlariem de l'ampliació de la llista de paraules en què no es recomana la simplificació de la pronúncia de la *ela* geminada).

Creu que si cal canviar alguna cosa, no s'hauria de fer des dels informatius (per la velocitat de la locució, la preparació dels textos, etc.), sinó en programes amb veu enllaunada com ara documentals amb paraules tècniques (tot i que suggereix que també es podria tensar una mica més la pronúncia en els usos més formals de programes com 30 minuts o 60 minuts). En l'altre extrem, però, en productes de registre més informal no veu cap inconvenient que la pronúncia fos molt més laxa i que es permetés no realitzar la *l·l*, o bé dir *escursió* o *pople*.

4. Conclusions

El tema queda obert fins que no tinguem un interlocutor de la Secció Filològica de l'IEC, necessari per poder treballar més en la línia d'acotar l'estàndard als productes audiovisuals segons formalitat, per exemple.

S'explica que des del *reSOLC* hi ha hagut diverses consultes sobre cultismes. El LATEL no ha fet cap recomanació radical en contra de la PEOSFIEC, només pot donar solucions puntuals i es necessita l'interlocutor per a decisions més àmplies i fermes.

5. Altres qüestions

Es parla de crear un document de Google i compartir-lo amb altres interlocutors de diferents mitjans de comunicació. L'objectiu d'aquest document compartit és que cada delegat del mitjà corresponent pugui posar per escrit quina és la solució que es proposa des del seu mitjà per a un tema de llengua

concret (amb exemples i llistes de mots, si cal). Amb aquest document no es pretén que tots els mitjans es posin d'acord amb els criteris, l'objectiu és que sigui un material de consulta que deixi constància de la pluralitat de criteris emprats en els diferents mitjans (s'hi poden afegir professionals del món teatre, de la comunicació, del doblatge...).

Els assistents al seminari estan d'acord que un document que reculli la postura que aplica cada empresa pel que fa a temes relacionats amb llengua oral (començarem pels temes tractats al seminari SIROCCO i els que no queden prou resolts a la PEOSFIEC) pot ser un gran document de treball.

I sense més intervencions, es clou el seminari a les 17:00 h.